

Nieuwsbrief Leren- Boekbespreking Lieven Coppens

Eerder verschenen op <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

Auteur(s):	Audrey Deleu & Delphine Wante	
Titel:	Puzzelen aan een uitdagende leeromgeving. Basisdidactiek voor de leraar lager onderwijs.	
Uitgeverij:	Plantyn	
Plaats:	Mechelen	
Jaar:	2008	
Pagina's:	246	
ISBN-13:	978-90-301-9319-7	

Nog maar heel recent deed het competentiegericht leren zijn intrede in het Vlaamse onderwijs. Met dit boek over didactiek geven de auteurs aan hoe dit in het lager onderwijs kan gerealiseerd worden met een uitdagende leeromgeving. Het eerste deel verduidelijkt het didactisch model van waaruit dit boek is geschreven. In dit model staan twee bakens centraal: enerzijds is daar de leerling en anderzijds zijn daar de doelen die men wil (moet) bereiken. De leerkracht kan een uitdagende leeromgeving pas realiseren als hij met deze twee bakens tegelijk rekening houdt en zijn persoonlijke vertaling maakt van een aantal didactische handvaten (die trouwens niet gebonden zijn aan één bepaalde onderwijsvisie) die de basis kunnen vormen voor deze uitdagende leeromgeving. Deze handvaten zijn:

- Een uitdagende instap of activerende probleemstelling;
- Integratie;
- Concreet aanschouwelijk werken;
- Individualiseren;
- Leerlinginitiatief;
- Doelgericht leren;
- Interactief leren;
- Werkelijkheidsnabij onderwijs;
- Sfeer en klasklimaat.

Het tweede deel gaat uitgebreid in op de twee bakens voor een uitdagende leeromgeving: de leerling en de doelen. Eerst en vooral is de beginsituatie van de leerling het vertrekpunt voor een uitdagende leeromgeving. Het is uit deze beginsituatie dat de leerkracht de doelen die hij wil nastreven en bereiken, haalt. Eén nuancering dringt zich hierbij wel op: de verwachte beginsituatie stemt niet altijd overeen met de actuele beginsituatie zoals de leerkracht die aantreft bij zijn leerlingen. Voor alle duidelijkheid: de beginsituatie is ruimer dan enkel het cognitieve. Andere factoren die ze meebepalen zijn de leefwereld van het kind, zijn persoonlijke ontwikkeling, het gedrag van het kind op school en zijn situatie in de klasgroep. De leerkracht moet niet alleen rekening houden met de beginsituatie van de leerling, maar ook met deze van de klas en de school. Het is dus belangrijk dat de leerkracht deze beginsituatie zo snel en goed mogelijk in kaart brengt. Dit kan onder andere door toetsen en observeren maar zeker ook door gesprekken te voeren met individuele leerlingen. Als het baken van de leerling afdoende verkend is, moet de leerkracht zich richten op de doelen die hij wil nastreven en bereiken. Deze doelen zullen immers zijn keuze van leerinhouden, media, werkvormen, ... beïnvloeden. Het kiezen van de juiste doelen is dan ook een zeer belangrijke basiscompetentie voor een leerkracht. De rest van dit tweede deel is er dan ook helemaal aan gewijd.

Het derde deel beschrijft hoe men uitdagende leeromgevingen tot stand kan brengen. In dit uitgebreide hoofdstuk gaan de auteurs achtereenvolgens in op:

Nieuwsbrief Leren- Boekbespreking

Lieven Coppens

Eerder verschenen op <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

- De rol van de leerkracht als begeleider, opvoeder en organisator;
- De rol van de leerinhouden en de noodzaak van een zorgvuldige keuze;
- De rol van de werkvormen en de manier waarop ze competenties kunnen beïnvloeden;
- De rol van de media en het belang van een zorgvuldige en weloverwogen keuze;
- De rol van de evaluatie binnen een nieuwe cultuur waarbij de leerling mee verantwoordelijk is voor het eigen leren.

Al deze rollen worden uitgebreid besproken en krijgen hun plaats binnen het geheel. Ze zijn immers veelzijdiger dan men bij een eerste en eenvoudige opsomming zou denken.

Een beschrijving van de drie grote delen in het boek doet het geheel onrecht aan. De meerwaarde ervan ligt in de opzet van het geheel als een studieboek dat door zijn uitwerking de eigen inhoud waarmaakt. Eenvoudiger gezegd: de aandachtige lezer zal merken dat het competentiedenken ook de ruggengraat was waarrond het boek gestalte kreeg. Gevalsstudies en concrete voorbeelden maken het boek voor de lezer werkelijkheidsnabij. Gerichtte opdrachten doen de lezer nadenken over de inhouden en zorgen voor een actuele beginsituatie waarop de auteurs als vanzelfsprekend de gewenste doelen en inhouden enten. De doelen die ze bij de verschillende hoofdstukken nastreven zijn trouwens doorheen het boek transparant aangegeven. Terwijl het een praktijkboek is, gekruid met heel wat concrete tips, staan de auteurs toch geregeld stil bij de theoretische achtergronden waarop ze zich baseren. Deze worden telkens beknopt en duidelijk uitgelegd.

Voor mij is dit boek op zich al een uitdagende leeromgeving voor het ganse schoolteam. Voor toekomstige leerkrachten is het een echt didactisch leerboek, voor leerkrachten in de praktijk een ideaal bijscholingsboek.

[2009-01-03]